

Gálffy Sándor (1958–1962)

Hogy került a Kollégiumba?

Elsőévesként a József Attila Kollégiumban laktam, csak oda kerülhettem már be, mert később (októberben) kerültem az egyetemre. Majd a József Attilából kikerültem, részben mert nem voltam KISZ-tag, sem előtte, sem utána. Ekkor üzent nekem Grasselly Gyula, a Kollégium igazgatója. Ő maga vett fel el egy elbeszélgetés keretében. Már nem emlékszem, hogy pontosan miket kérdezett, de politikát nem kevert be. Nagyon örültem, hogy bekerültem, Grasselly-ben pedig egy nagyszerű embert ismertem meg. Később, amikor jártam vissza az egyetemre, akkor is ott aludtam. A felvételiéről akkor sem tudtam, amikor már bent voltam, ezt mindig Gyula bácsi maga intézte, mindenesetre nem kellett hozzá KISZ-tagság. Kitűnő eredmény, vagy egy-két négyes jegy volt megengedett, nagyon simán bekerültem. Bejárók nem voltak, de olyan sem, hogy akár csak a nyelvórákra bejött volna valaki, az csak nekünk szólt. Én az egyetemen tandíjat fizettem, amely az első három évben évi 1000 forint volt, utána megszűnt. Hogy tudja hova tenni: a kezdő tanári fizetésem 1100 forint volt.

Jelen voltak a Kollégium életében a hagyományok?

Határozottan. Gyula bácsi mesélt róla. A párizsi École Normale Supérieure-ről és a pesti Eötvös József Collegiumról is. Az ENS a tanárképzésben elit intézménynek számított, sok egyetemi professzor került ki a falai közül. Annak dacára, hogy francia szakos voltam, nem tudtam ezekről, az ő révén ismertem meg. A pestiből is sok komoly tudományos karriert befutott ember lett. Ezt jó néhányszor elmesélte. Teljes joggal és sikerrel. Elmesélte tehát, hogy a pestinek tagja volt Ekhardt professzor vagy Gombocz Zoltán. Gyula bácsi igyekezett egy öntudatot elhinteni bennünk, tudatosítani, hogy mi éppolyan Eötvös-kollégisták vagyunk, mint a fentiek. Ennek érdekében a legjobbakat gyűjtötte össze és a legjobb tanárokat szerezte meg számukra.

Az 1956-os újjáalakulásról azonban nem tudtunk, ezt csak most tudtam meg, senki nem beszélt róla, nem volt ildomos. Mi tulajdonképpen azt képzeltük, hogy velünk alakult újjá az Eötvös Kollégium, melynek létét még a mi időnkben is mindig megkérdőjelezték. Gyula bácsi ezekre a támadásokra mindig azt mondta, hogy igenis szükség van az Eötvös Kollégiumra, támogatni kell, hiszen az itteniek adják az egyetem utánpótlását. Ez az ő szájából – aki komoly tudományos teljesítménnyel bírt – hihető is volt.

Milyen volt a kollégiumi elhelyezés?

Az Eötvös Kollégium akkor a Bolyai épület Tisza felőli végében, annak második emeletén volt. Egy ajtóval nyílt a folyosó végén, ki volt írva, hogy Eötvös Loránd Kollégium. A folyosó másik végén volt egy óriási tanulóterem. Két nyolc és tízágyas szoba volt, egy természettudományis és egy bölcsész. A kettő között pedig egy kis könyvtárhelyiség. Ha szóltunk, hogy kellenek szótárak, beszerezték,

Gyula bácsi ezzel is törődött. Ezenkívül több helyiségünk volt. Először szűkösen voltunk, de utána terjeszkedtünk, mert a Ságvári Gimnázium B-épülete ugyanott volt, és amikor azok nem használták a termeket, akkor mi igénybe vehettük. Volt porta, idegeneket nem engedtek be. Egy idősebb házaspár látta el a portási feladatot. A lányok belépését sem helyeselték, akkoriban az egyébként sem volt engedélyezett, majd hogyanem lopva kellett bevinni az illetőt, különben megjegyzéseket kaptunk. A kollégistáknak azonban bármikor be lehetett járni, míg a József Attilában 1 forint (megfelel úgy mai négyszáz forintnak) kapupénzt kellett fizetni ha az ember későn érkezett. Nem volt fürdőszobánk, bár mosdó volt a szobákban. Az alagsorba a javítórészleghez jártunk le fürödni, hetente egyszer. Kedves szerelőbácsik dolgoztak ott, mentünk gatyába törülközővel, különösen nem zavart bennünket ez a helyzet. A többi kollégium zsúfoltabb volt, bár az ágyak száma, a kollégiumi díj, a mosatás, a menza teljesen ugyanaz volt, mint máshol, de talán a szoba nálunk nagyobb volt. Valamint több helyiség állt rendelkezésünkre: tanuló, könyvtár.

Milyen tudományos életet éltek az Eötvös-kollégisták?

A diákköri munkában mindenki részt vett, minden évben voltak pályázatok, amelyeken részt vettünk. Segítették nekünk, ha a tanszékeken megemlítettük, hogy Eötvös-kollégisták vagyunk, máris másképpen kezeltek bennünket. Tóth Dezső például behívatott bennünket, tetszett neki, hogy Eötvös-kollégisták vagyunk, hogy mindannyiunknak van legalább egy nyelvszakja. Farkas Jóska és Radnóczy Feri is ott volt. Dezső biztatott minket, hogy kutassunk, járjunk be a Somogyi Könyvtárba. Gulyánné is felkarolt bennünket. Külön feladatokat adott nekünk. A Francia Tanszéken tartottam a kapcsolatot Madácsyval, aki szintén igyekezett feladatokkal ellátni. Meg is látogatott engem (és Farkas Jóskát is) hat évvel azután, hogy elvégeztem az egyetemet. A professzorok általában ilyenek voltak velünk.

Hogy működött a közösség, a természettudományisok és a bölcsészek együttélése?

Néha lementünk a Gödörbe vagy a Búzába a Mars téren, de leggyakrabban a Kollégiumban csináltuk a bulit, évről évre szilveszterkor. Oda hívta meg mindenki a szíve hölgyét, mulattunk és táncoltunk reggelig. Megbeszéltük, hogy milyenek tartjuk az egyes tanárok előadásait, vagy melyik komoly tekintély. Elmeséltük egymásnak a pletykákat az egyetemi oktatók világából. Olyan tanárunk is volt, aki a pad alól nézte a jegyzetét, és úgy tartott nekünk előadást. Tudtuk, hogy melyik professzornak ki volt a szeretője, mert mindig volt valaki, aki az adott tanszéken bent dolgozott. A sportot ambicionálták a természettudományisok, az ő hatásukra mi is többet eljártunk tornaórára, súlyozni, kosárlabdázni. Ők pedig a mi hatásunkra többet jártak el táncolni, szórakozni. Nem emlékszem, hogy bármi ellentét lett volna köztünk, jól jött ki a vegyes szakosok együttélése. Nyáron nem maradtunk bent, de a téli szünet során végig, legfeljebb Karácsonyra mentünk haza. Kifejezett diákönkormányzat nem volt, de úgy emlékszem, hogy

Novák Mihály lehetett amolyan diáktitkár, ő tarthatta szorosabban a kapcsolatot Grasselly Gyula bácsival. Számunkra ez gyűléseket nem jelentett. Rajta kívül Kovalovszky Imre, Varjas Laci és Farkas Jóska örvendett köztiszteletnek.

Mit adott hozzá a Kollégium a tagok tanulmányaihoz?

Grasselly Gyula bácsi azt a szellemet igyekezett meghonosítani, hogy tanuljunk nyelveket, végezzünk tudományos munkát, tanuljunk jól, doktoráljunk le, lehetőleg maradjunk bent az egyetemen. De a nyelvtanulást tekintette a legfontosabbnak, véleménye szerint az mindennek az alapja. Így szervezett nekünk nyelvtanárokat. Mindig kijárta, hogy ingyen jöttek tanítani bennünket. Annak az alapjait, hogy én megtanultam angolul, Matzkó László tette le az Eötvös Kollégiumban, soha utána nem jártam tanárhoz. Gyula bácsi magnót is szerzett nekünk, egy „Mambo” magnót, mert elmondtam neki, hogy a nyelvet csak magnóval lehet megtanulni. De volt francia nyelvtanítás is, csak az engem nem érdekelt, mert én magyar–történelem–francia szakos voltam. Németből Halász Elődné járt be, akitől nagy örömmel tanulták a fiúk a nyelvet, mert nagyon csinos volt. Más oktatók is bejártak. Történelmi és irodalmi előadásokra is emlékszem. Felesleges kollégiumi gyűlések, ami más kollégiumokban jellemző volt, nálunk elő sem fordultak. A többi kollégium sokkal póriásabb volt. Míg nálunk mindenki keményen tanult, addig ott gombfociztak, de tanulmányi eredményben messze mögöttünk voltak. Nálunk két szélsőség volt: a csajozás és a tanulás. Utóbbtól nagyon ki is készültünk. Összehasonlítottuk a tizennyolc és huszonhárom éves fotóinkat, meglátszott a sok éjszakázás.

Milyen volt Grasselly Gyula, az igazgató?

Néha bejött és elbeszélgetett azokkal, akik ott voltak. Minden szempontból liberális közeget alakított ki. Nem támogatta, hogy politika legyen a kollégiumban, sőt. Többször célzott rá, hogy ő politikailag fekete bárány. Grassellyről az a pletyka járta az Eötvösben (amit a balosok terjesztettek, tehát nem biztos, hogy így van), hogy a két világháború között a kémelhárításnál dolgozott. Ezt alapvetően elnézték neki az egyetemen, de nem tudott úgy haladni, mint mások. Emiatt a Kollégiumban sem volt nézeteltérése, ami nem azt jelenti, hogy mindenki jobbos lett volna. A Kollégiumban maximum érdek-balosok voltak, nem meggyőződésesek. Gyula bácsi idomult is a rendszerhez bizonyos mértékben, nem volt egy ellenálló típus. Eldicsekedett például, hogy a felesége templomba akarta küldeni a gyermeküket, de ő meggyőzte, hogy nem kell oda elmenni.

Mit érzett a rendszerből a Kollégium? Jelen volt a politika a Kollégiumban?

Egyáltalán nem. Párttag sem volt és pártszervezet sem. Gyűléseket, fölösleges fejtágításokat nem rendeztek. „Per tangentem” azért érzékeltük, hogy hiányolják a vonalasságunkat. Ezek azonban valahogyan Grassellynél már lecsapódtak, hozzánk nem értek el. Illetve volt egy-két balos tagunk, akik a KISZ gyűléseken elmondták, hogy ők olyan szegény sorból származtak, hogy még egy zongorájuk sem volt otthon, egyetlen könyvük a Biblia volt. Ezzel aztán belopták magukat

a rendszer szívébe, azok pedig örültek, hogy ilyen tagok vannak a Kollégiumban. Talán mintha egyszer valami látogatás is lett volna a Kollégiumban, valami pártpotentátok részéről. A balosok hasonló szövegekkel leszerelték ezt is. Ha jól emlékszem, akkor egy Komócsin nevű KISZ-vezető lehetett a látogató.

Milyen életet tudott élni akkor egy Eötvös-kollégista?

Egy reszelt májat nagyon olcsón lehetett enni a Gödörben, de kedvelt hely volt a Béke Tanszék is. A jegyzetek is olcsók voltak, cserélgettük is őket, hogy megkönnyítsük a másik dolgát. Ha valaki csomagot kapott, akkor a többiekkel ette meg. Ingyen jártunk a strandra. Az egyik kollégista festegetett, kellett neki modell, elmentem hát modellnek, fizettek érte óránként. De kellett, hogy támogassák az embert otthonról. Olyan, hogy valaki vagonpakolásból fizesse a tanulmányait, nem volt. A kollégiumi díj nagyon alacsony volt, járt vele mosatás, menza. A menzán nem volt még divat, hogy ellopják az ételt. Ha kevés volt, akkor szólt az ember, és kapott repetát. Vacsorára és ebédre is volt meleg étkezés.

Hogy alakult az egyéni élete?

Vörös diplomásként végeztem, ami nem egy politikai töltetű kitüntetés volt, bár a neve ezt mutatja, hanem tisztán tanulmányi-tudományos. Ennek megfelelően benn maradhatam volna, ha politikailag simulékonyabb lettem volna, de végülis Siófokra kerültem huszonegy évre magyar-történelem szakos tanárnak. Közben visszajártam az egyetemre, befejeztem a francia szakot, Halász Előd révén bekerültem az angol szakra. Madácsy professzornál doktoráltam. Célzott rá, hogy be is venne a tanszékre, de végül erre nem került sor. Talán riválisának tekintett. Akit végül felvett, annál ez nem merülhetett fel. Aztán hála a nyelveknek és a külön nyelvóráknak, tudtam egy házat venni, megnősülni. Aztán felkerültem Pestre. Két fiút neveltem fel, mindkettőből franciatanár lett. Nagyon szerettem utazni, bejártam az egész világot. Megtanultam még az olaszt és a németet. Szerelmese lettem az indiai filozófiának, a jógának, ötven éve csinálom. Ennek köszönhetően csak akkor látok orvost, ha nyelvórára jön hozzám, előtte pedig állandóan betegeskedtem.

Mit adott a Kollégium?

Azt, hogy, mint a jó papnak, egész életükben tanulnunk kell. Ezt az igényt nagyrészt az Eötvös Kollégiumnak köszönhetem. Ezt sikerült elplántálnom a fiaimban is. Rangja volt annak, ha valaki Eötvös-kollégista volt, annak is, hogyha valaki ottmaradt az egyetemen, ahogy sokan közülünk is. De aki nem, az is elit középiskolákba került tanárnak, és folytatta a tudományos munkát, a diplomaosztás után is.

*Az interjút Varga-Orvos Zoltán készítette 2010-ben Budapesten
Szerkesztette: Nagyillés János*